

EDUSKUNNAN VASTAUS 53/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (HE 6/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Ympäristövaliokunta on antanut asiasta mietinnön (YmVM 2/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojella ihmisten terveyttä ja ympäristöä vähentämällä vaarallisten aineiden käyttöä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa ja edistää sähkö- ja elektroniikkalaitteiden hyödyntämistä ja loppukäsittelyä ympäristöä säästävällä tavalla. Lailla pannaan täytäntöön tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU, jäljempänä *RoHS-direktiivi*.

2 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta:

1) sotilaskäyttöön tarkoitettuihin aseisiin, ammuksiin ja tarvikkeisiin eikä muihin valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin laitteisiin;

2) laitteisiin, jotka on suunniteltu avaruuteen lähetettäväiksi;

3) sellaisiin suuriin kiinteisiin teollisuuden työkonisiin, jotka ovat koneiden, laitteiden tai komponenttien suurikokoisia yhdistelmiä, jotka toimivat tiettyä käyttötarkoitusta varten ja joita ammattihenkilöt asentavat pysyvästi ja purkavat tietyssä paikassa sekä joita ammattihenkilöt käyttävät ja huoltavat teollisuustuotantolaitoksessa tai tutkimus- ja kehittämissäkeskuksessa;

4) sellaisiin suuriin kiinteästi asennettuihin laitteistoihin, jotka ovat laitteiden tai muiden kojeiden suurikokoisia kokoonpanoja, jotka ammattihenkilöt ovat koonneet ja asentaneet pysyvään käyttöön ennalta määritellyssä ja tarkoitukseen varatussa paikassa ja jotka ammattihenkilöt purkavat;

5) henkilöiden tai tavaroiden kuljetukseen tarkoitettuihin kuljetusvälineisiin lukuun ottamatta sähköisiä kaksipyöräisiä ajoneuvoja, joita ei ole tyyppihyväksytty;

6) sellaisiin yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitettuihin liikkuviin työkoneisiin, joissa on mukana teholähde ja joiden toiminta edellyttää joko liikkuvuutta tai jatkuvaa tai lähes jatkuvaa liikkumista usean määrätyn paikan välillä työn kuluessa;

7) terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin aktiivisiin implantoitaviin terveydenhuollon laitteisiin;

8) aurinkosähköpaneeliin, jotka on tarkoitettu järjestelmään, jonka ammattihenkilöt ovat suunnitelleet, koonneet ja asentaneet pysyvään käyttöön määritellyssä paikassa energian tuottamiseksi auringonvalosta julkisiin, kaupallisiin, teollisiin ja kotitalouksien käyttötarkoituksiin;

9) erityisesti tutkimus- ja kehittämistarkoituksiin suunniteltuihin laitteisiin, jotka on tarkoitettu ainoastaan yrityskäyttöön;

10) laitteisiin, jotka on erityisesti suunniteltu ja jotka asennetaan osiksi edellä 1—9 kohdassa tarkoitettuihin laitteisiin sekä jotka voivat täyttää tehtävänsä ainoastaan kyseisten laitteiden osina ja jotka voidaan korvata vain samanlaisella erityisesti suunnitellulla laitteella.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkö- ja elektroniikkalaitteella* laitetta, joka tarvitsee sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä voidakseen toimia vähintään yhdessä käyttötarkoituksessaan sekä laitetta, jota käytetään kyseisten virtojen ja kenttien tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja joka on suunniteltu käytettäväksi enintään 1 000 voltin vaihtojännitteellä tai enintään 1 500 voltin tasajännitteellä;

2) *liitäntäjohdolla* johtoa, jonka nimellisjännite on alle 250 voltia ja joka liittää sähkö- ja elektroniikkalaitteen pistorasiaan tai kaksi tai useampia sähkö- ja elektroniikkalaitteita toisiinsa;

3) *varaosalla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta tarpeellista erillistä osaa, jolla voidaan korvata sähkö- ja elektroniikkalaitteen osa ja joka palauttaa laitteen toimivuuden tai parantaa sitä;

4) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa, valmistuttaa tai antaa suunniteltavaksi sähkö- ja elektroniikkalaitteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;

5) *valtuutetulla edustajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

6) *jakelijalla* sellaista muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuoja, joka asettaa sähkö- ja elektroniikkalaitteen saataville markkinoilla;

7) *maahantuojalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan sähkö- ja elektroniikkalaitteen Euroopan talousalueen markkinoille;

8) *elinkeinonharjoittajalla* valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuoja ja jakelijaa;

9) *asettamisella saataville markkinoilla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen toimittamista Euroopan talousalueen markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;

10) *markkinoille saattamisella* sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville Euroopan talousalueen markkinoilla;

11) *CE-merkinnällä* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston

asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa, että tuote on merkinnän kiinnittämistä koskevassa Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *homogeenisella materiaaalilla* kauttaaltaan tasakoosteista materiaalia tai materiaalien yhdistelmästä koostuvaa materiaalia, jota ei voida jakaa tai erottaa eri materiaaleiksi mekaanisin toimin, kuten kiertämällä, leikkaamalla, murskaamalla, jauhamalla tai hankaamalla;

13) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaisesta standardisoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1025/2012 tarkoitettua eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

14) *teknisellä asiakirjalla* valmistajan laatimaa asiakirjaa, jonka perusteella arvioidaan, onko sähkö- ja elektroniikkalaitte sovellettavien vaatimusten mukainen sisältäen asianmukaisen analyysin ja arvioinnin riskeistä;

15) *teknisellä eritelmällä* asiakirjaa, jossa määrätään tekniset vaatimukset, jotka sähkö- ja elektroniikkalaitteen on täytettävä.

2 luku

Vaatimustenmukaisuus ja valmistajan velvollisuudet

4 §

Vaarallisten aineiden käytön rajoitukset ja poikkeukset niistä

Sähkö- ja elektroniikkalaitte taikka sen korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivitykseen tai kapasiteetin lisäämiseen tarkoitettu liitäntäjohto tai varaosa ei saa sisältää vaarallisia aineita RoHS-direktiivissä säädettyt enimmäispitoisuudet ylittävinä pitoisuuksina. Rajoitettavista vaarallisista aineista ja niiden enimmäispitoisuuksista sekä näitä koskevista poikkeuksista annetaan RoHS-direktiivin mukaiset säännökset ympäristöministeriön asetuksella.

Elinkeinonharjoittaja voi tehdä hakemuksen Euroopan komissiolle RoHS-direktiivin 5 artiklassa tarkoitetun poikkeuksen myöntämiseksi, uusimiseksi tai peruuttamiseksi. Hakemuksen teossa ja käsittelyssä noudatetaan RoHS-direktiivin mukaista menettelyä.

5 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Valmistajan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että laite on suunniteltu ja valmistettu tämän lain vaatimusten mukaisesti.

Valmistajan on sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi huolehdittava sisäisen tuotannonvalvontamenettelyn suorittamisesta ja teknisten asiakirjojen laatimisesta tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 768/2008/EY liitteen II moduulin A mukaisesti. Laitteen vaatimustenmukaisuus voidaan varmistaa myös muun vähintään yhtä tiukan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisen vaati-

mustenmukaisuuden arviointimenettelyn yhteydessä.

Valmistajan on säilytettävä tekniset asiakirjat kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaitte on saatettu markkinoille.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Kun valmistaja on varmistanut, että sähkö- ja elektroniikkalaitte on 4 §:n mukainen, tämän on laadittava RoHS-direktiivin liitteen VI mukainen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka valvontaviranomainen hyväksyy. Valmistajan on säilytettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaitte on saatettu markkinoille.

Muutokset sarjatuotannossa olevan tuotteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan, on otettava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa asianmukaisesti huomioon.

7 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen kiinnitettävät merkinnät ja yhteystiedot

Valmistajan on kiinnitettävä valmiiseen tämän lain vaatimukset täyttävään sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen tai sen arvokilpeen CE-merkintä ennen laitteen saattamista markkinoille. Merkintä on kiinnitettävä näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. Jos merkintää ei ole mahdollista tai perusteltua kiinnittää laitteeseen tai arvokilpeen, se on kiinnitettävä pakkaukseen ja mukana oleviin asiakirjoihin.

Valmistajan on varmistettava, että sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen kiinnitetään tyyppi-, erä- tai sarjanumero taikka muu tunnistusmerkintä. Jos merkintää ei ole mahdollista kiinnit-

tää laitteeseen, se on kiinnitettävä pakkaukseen tai mukana oleviin asiakirjoihin.

Valmistajan on ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteessa tai jos se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa. Osoitteessa on ilmoitettava yksi yhteyspiste, josta valmistaja on tavoitettavissa.

8 §

Olettama vaatimustenmukaisuudesta

CE-merkittyä laitetta on pidettävä tämän lain vaatimusten mukaisena, jollei muuta osoiteta. Ennen CE-merkinnän kiinnittämistä valmistajan on arvioitava laitteen tai sen materiaalien ja komponenttien vaatimustenmukaisuus käyttämällä yhdenmukaistettujen standardien mukaisia tai yleisesti tarkimpina ja luotettavimpina pidettyjä sekä toistettavissa olevia mittausmenetelmiä.

9 §

Menettely vaatimustenvastaisuustilanteissa

Valmistajan, jonka on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaitte ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin valmistajalle. Valmistajan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

Valmistajan on pidettävä kirjaa vaatimusten vastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja 1 momentin mukaisesti toteutetuista palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

10 §

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi kirjallisesti nimittää itselleen valtuutetun edustajan. Edustaja on tällöin valtuutettava hoitamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille;

2) kaikkien tarpeellisten asiakirjojen toimittaminen valvontaviranomaiselle sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

3) muu yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa sen varmistamiseksi, että sähkö- ja elektroniikkalaite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Valmistaja ei voi siirtää 5 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä velvollisuuksia valtuutetulle edustajalle.

3 luku

Maahantuojan ja jakelijan velvollisuudet

11 §

Maahantuojan velvollisuudet laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä

Maahantuojan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on täyttänyt 5 §:n 1 ja 2 momentissa, 6 ja 7 §:ssä sekä 9 §:n 2 momentissa säädetty velvoitteet. Jos maahantuojaalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, maahantuojan on ilmoitettava tästä välittömästi valmistajalle ja valvontaviranomaiselle. Maahantuoja saa saattaa laitteen markkinoille vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Maahantuojan on ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteesta tai jos se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa, nimensä, rekisteröity tuo-

tenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta maahantuoja on tavoitettavissa.

Maahantuojan on pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite saatetaan markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisen saatavilla.

12 §

Maahantuojan velvollisuudet markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos maahantuojaalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin maahantuojaalle.

Maahantuojan on välittömästi ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

Maahantuojan on pidettävä kirjaa vaatimustenvastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja laitteiden palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

13 §

Jakelijan velvollisuudet kun laite asetetaan saataville markkinoilla

Jakelijan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista saataville markkinoille tarkistettava, että siinä on kaikki 7 §:ssä ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut merkinnät ja tiedot. Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on ilmoitettava tästä valmistajalle tai maahantuojaalle sekä valvontaviranomaiselle. Jakelija saa asettaa laitteen saataville markkinoilla vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

14 §

Jakelijan velvollisuudet markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saatavaksi asettama sähkö- ja elektroniikkalaitte ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on varmistettava, että valmistaja, maahantuoja tai tarvittaessa jakelija itse ryhtyy toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin jakelijalle.

Jakelijan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

15 §

Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan

Maahantuojalla ja jakelijalla on samat velvollisuudet kuin valmistajalla, jos ne saattavat sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttavat markkinoille jo saatettua laitetta tavalla, joka voi vaikuttaa tämän lain mukaisten vaatimusten täyttymiseen.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

16 §

Ohjaus ja kehittäminen

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

17 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain mukainen valvontaviranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimivalasta valvoa terveydenhuollon laitteita säädetään terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa.

18 §

RoHS-direktiivin muutosten valmistelusta ja voimaantulosta tiedottaminen

Ympäristöministeriön ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on tietoverkossa tiedotettava RoHS-direktiivissä säädettyjen vaarallisten aineiden rajoitusten ja niitä koskevien poikkeusten sisällöstä sekä rajoituksia ja poikkeuksia koskevien muutosten valmistelusta ja voimaantulosta.

19 §

Tullin toimivaltuudet ennen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista

Tulli voi keskeyttää sähkö- ja elektroniikkalaitteen luovuttamisen vapaaseen liikkeeseen Euroopan unionin markkinoille, jos:

1) laitteella on ominaisuuksia, joiden perusteella sen voidaan olettaa aiheuttavan vakavan riskin terveydelle tai ympäristölle;

2) laitetta ei ole merkitty tämän lain vaatimusten mukaisesti; tai

3) laitteen CE-merkintä on virheellinen tai harhaanjohtava.

Tullin on ilmoitettava keskeyttämisestä välittömästi valvontaviranomaiselle.

20 §

Tietojen luovuttaminen ja yhteistyö viranomaisen kanssa

Elinkeinonharjoittajan on pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle tämän lain

noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Valvontaviranomaisella on kymmenen vuoden ajan sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamisesta oikeus saada pyynnöstä elinkeinonharjoittajalta tiedot kaikista elinkeinonharjoittajista, jotka ovat toimittaneet sille sähkö- ja elektroniikkalaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toisille viranomaisille

Valvontaviranomaisella on laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada tämän lain mukaista valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisilta viranomaisilta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, valvontaviranomainen saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjälle, poliisille ja Tullille rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;

2) Tullille sekä ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä;

3) toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.

22 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö

Valvontaviranomaisella on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita tutkimaan, testaamaan tai arvioimaan sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan apuna osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.

Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, kun hän hoitaa tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

23 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on tämän lain noudattamisen valvontaa sekä täytäntöönpanoa varten oikeus muualla kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä sekä ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Elinkeinonharjoittajan on pyydettyäessä esitettävä tarkastusta suorittavalle valvontaviranomaiselle tarkastusta varten asiakirjat, joilla voi olla merkitystä tämän lain noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta suorittavalla valvontaviranomaisella on oikeus saada jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

24 §

Laitteen tutkittavaksi ja testattavaksi ottaminen

Valvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus ottaa elinkeinonharjoittajalta sähkö- ja elektroniikkalaite tutkittavakseen ja testattavakseen, jos se on tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellista.

25 §

Kustannusten korvaaminen

Valvontaviranomainen ja Tulli voivat periä elinkeinonharjoittajalta kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vaatimusten vastaisen sähkö- ja elektroniikkalaitteen tutkimuksesta ja testauksesta sekä tätä varten suoritetusta laitteen hankinnasta tai varastoinnista.

26 §

Vaatimusten vastaista laitetta koskevat toimenpiteet

Jos sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen taikka laitteen merkinnät tai laitetta koskevat asiakirjat ja tiedot eivät ole tämän lain vaatimusten mukaisia tai niitä ei pyynnöstä toimiteta valvontaviranomaiselle, valvontaviranomainen voi:

1) kieltää elinkeinonharjoittajaa tilapäisesti tai pysyvästi valmistamasta, markkinoille saatamasta, asettamasta saataville markkinoilla tai muuten luovuttamasta laitetta sekä määrätä poistamaan laite markkinoilta;

2) määrätä elinkeinonharjoittajan ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin markkinoille saatetun laitteen, laitteen merkintöjen ja laitetta koskevien asiakirjojen ja tietojen saattamiseksi tämän lain vaatimusten mukaisiksi;

3) määrätä elinkeinonharjoittajan ottamaan takaisin käyttäjältä laite, joka aiheuttaa vakavan

riskin terveydelle tai ympäristölle sekä antamaan sen tilalle samanlainen tai samankaltainen laite, joka ei ole vaarallinen, taikka purkamaan kauppa, jos 1 kohdassa tarkoitettu kielto tai 2 kohdassa tarkoitettu määräys ei ole riittävä;

4) määrätä elinkeinonharjoittajan toimittamaan laite käsiteltäväksi jätteenä, jos 1—3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta ei voida pitää riittävänä tai, jos laitteen käsittelyä jätteenä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten laitteen kanssa on muutoin meneteltävä;

5) määrätä elinkeinonharjoittajan julkisesti ilmoittamaan laitteeseen liittyvästä vaarasta tai antaa elinkeinonharjoittajan kustannuksella itse tällainen ilmoitus;

6) kieltää sellaisen laitteen käytön, joka aiheuttaa vakavan riskin terveydelle tai ympäristölle.

Elinkeinonharjoittajan on annettava valvontaviranomaiselle tämän määräämässä kohtuullisessa ajassa selvitys siitä, millä tavoin 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettu määräys tai kielto on pantu toimeen.

27 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehokkaaksi uhkasakon tai teettämisuhan.

28 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Tämän lain nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2013.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettu valtioneuvoston asetus (853/2004).

30 §

Siirtymäsäännökset

Sähkö- ja elektroniikkalaitte, joka ei kuulu vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun valtioneuvoston asetuksen soveltamisalaan ja joka ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, voidaan asettaa saataville markkinoilla 22 päivään heinäkuuta 2019, jollei tässä laissa tai RoHS-direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetä muuta.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 2013
